

Dziennik Urzędowy

Województwa Łódzkiego

Prenumerata wynosi:

Miesięcznie Mk. 55.—

Kwartalnie „ 165.—

z odnośnieniem do domu.

Cena numeru pojedynczego mk. 20.—

„Dziennik Urzędowy” przyjmuje ogłoszenia instytucyj społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i wymienionych instytucyj.

Cena ogłoszeń: Oplata za wiersz petitowy (4 szpalty na stronie) mk. 15.—; za wiersz po tekście (2 szpalty na stronie) mk. 50.—

Redakcja i Administracja

pokój 25 parter

Łódź, Województwo, ulica Zawadzka Nr. 11.

Redaktor przyjmuje od 12-ej do 1-ej.

Administracja czynna od 8¹/₂ rano do 3-ej po poł.

Ogłoszenia zamiejscowe i zagraniczne przyjmowane są tylko przez Agencję Ogłoszeń Adama Benke, Łódź, ul. Rzgowska 23, m. 27

- TREŚĆ:**
- I. Ustawa z dnia 17 marca 1921 r.: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa przechodnia z dnia 18 maja 1921 r. do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej.
 - II. Ustawa z dnia 24 maja 1921 roku w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

I.

USTAWA

z dnia 17 marca 1921 roku

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

W Imię Boga Wszechmogącego!

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności za wyzwolenie nas z półtorawiekowej niewoli, wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swoje sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, nawiązując do świetnej tradycji wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja — dobro całej, zjednoczonej i niepodległej Matki-Ojczyzny mając na oku, a pragnąc Jej byt niepodległy, potęgę i bezpieczeństwo, oraz ład społeczny utwierdzić na wiekuistych zasadach prawa i wolności, pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich Jej sił moralnych i materialnych dla dobra całej odradzającej się ludzkości, wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa i szczególną opiekę Państwa zabezpieczyć — tę oto Ustawę Konstytucyjną na Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej Polskiej uchwalamy i stanowimy.

ROZDZIAŁ I.

Rzeczpospolita.

Artykuł 1.

Państwo Polskie jest Rzeczpospolitą.

Artykuł 2.

Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie usta-

wodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezawisłe Sądy.

ROZDZIAŁ II.

Władza ustawodawcza.

Artykuł 3.

Zakres ustawodawstwa państwowego obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych i sposobu ich wykonania.

Niema ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób, regulaminowo ustalony.

Ustawa, uchwalona przez Sejm, zyskuje moc obowiązującą w czasie, przez nią samą określonym.

Rzeczpospolita Polska, opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekaże przedstawicielstwu tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowymi.

Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki obywateli, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią.

Artykuł 4.

Ustawa państwowa ustala corocznie budżet Państwa na rok następny.

Artykuł 5.

Ustalanie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta może nastąpić jedynie w drodze ustawodawczej.

Artykuł 6.

Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zamiana i obciążenie nieruchomości państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie ceł i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jako też przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo — może nastąpić tylko na mocy ustawy.

Artykuł 7.

Rząd przedstawi corocznie zamknięcie rachunków państwowych do parlamentarnego zatwierdzenia.

Artykuł 8.

Sposób wykonania parlamentarnej kontroli nad działaniami Państwa określi oddzielna ustawa.

Artykuł 9.

Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedstawiania corocznie Sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu Rządowi absolutorjum — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegialności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegium, usuwalnych tylko uchwałą Sejmu, większością $\frac{2}{3}$ głosujących. Organizację Najwyższej Izby Kontroli i sposób jej działania określi szczegółowo osobna ustawa.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem.

Artykuł 10.

Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich zużycia i pokrycia.

Artykuł 11.

Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnym, tajnym, bezpośrednim, równym i stosunkowym.

Artykuł 12.

Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Artykuł 13.

Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania, o ile ukończył lat 25.

Artykuł 14.

Nie mogą korzystać z prawa wyborczego obywatele, skazani za przestępstwa, które określi ordynacja wyborcza, jako pociągające za sobą czasową lub stałą utratę prawa wybierania, wybieralności, a także piastowania mandatu poselskiego.

Artykuł 15.

Państwowi urzędnicy administracyjni, skarbowi i sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach, w których pełnią swą służbę. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących swą służbę przy władzach centralnych.

Artykuł 16.

Pracownicy państwowi i samorządowi, z chwilą wyboru na posła, otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop. Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Lata, spędzone na wykonaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Artykuł 17.

Poseł, obejmujący płatną służbę państwową, traci mandat; przepis ten nie dotyczy powołania na stanowiska ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Artykuł 18.

Bliższe postanowienia o wyborach posłów do Sejmu określi ordynacja wyborcza.

Artykuł 19.

Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

Artykuł 20.

Posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie są kępowani żadnymi instrukcjami wyborców.

Posłowie składają na ręce Marszałka wobec Izby następujące ślubowanie:

Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości.“

Artykuł 21.

Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w Sejmie, lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za przemówienia i odezwania się tudzież manifestacje w Sejmie posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. Za naruszenie prawa osoby trzeciej mogą być pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie Sejmu.

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Bieg przedawnienia przeciw posłowi w postępowaniu karnym ulega przerwie na czas trwania mandatu poselskiego.

Przez cały czas trwania mandatu posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwytania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przyzrymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma

obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przytrzymany musi być niezwłocznie uwolniony.

Artykuł 22.

Posel nie może na swoje ani na obce imię kupować lub uzyskiwać dzierżaw dóbr państwowych, przyjmować dostaw publicznych i robót rządowych ani otrzymywać od Rządu koncesji lub innych korzyści osobistych.

Posel nie może również otrzymywać od Rządu żadnych odznaczeń, z wyjątkiem wojskowych.

Artykuł 23.

Posel nie może być redaktorem odpowiedzialnym.

Artykuł 24.

Posłowie otrzymują diety w wysokości regulaminem określonej i mają prawo bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji dla podróży po całym obszarze Rzeczypospolitej.

Artykuł 25.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera, odraza i zamyka Sejm i Senat.

Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie najpóźniej w październiku na sesję zwyczajną celem uchwalenia budżetu, stanu liczebnego i poboru wojska, oraz innych spraw bieżących.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Sejm w każdym czasie na sesję nadzwyczajną wedle własnego uznania, a winien to uczynić na żądanie $\frac{1}{2}$ ogółu posłów w ciągu dwóch tygodni.

Inne wypadki zebrania się Sejmu na sesję nadzwyczajną określa Konstytucja.

Odroczenie wymaga zgody Sejmu, jeżeli ma być w ciągu tej samej sesji zwyczajnej powtórzone, lub jeżeli przerwa ma trwać dłużej, niż 30 dni.

Sejm, zwołany w październiku na sesję zwyczajną, nie może być zamknięty przed uchwaleniem budżetu.

Artykuł 26.

Sejm może się rozwiązać mocą własnej uchwały, powziętej większością $\frac{2}{3}$ głosów, przy obecności połowy ustawowej liczby posłów. Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać Sejm za zgodą $\frac{2}{3}$ ustawowej liczby członków Senatu.

Równocześnie w obu wypadkach z samego prawa rozwiązuje się Senat.

Wybory odbędą się w ciągu 90 dni od dnia rozwiązania; termin ich będzie oznaczony bądź w uchwale Sejmu, bądź w orędziu Prezydenta o rozwiązaniu Sejmu.

Artykuł 27.

Posłowie wykonywają swe prawa i obowiązki poselskie osobiście.

Artykuł 28.

Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców, sekretarzy i komisje.

Mandaty Marszałka i jego zastępców trwają po rozwiązaniu Sejmu aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu.

Artykuł 29.

Sposób i porządek obrad sejmowych, rodzaj i ilość komisji, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, prawa i obowiązki Marszałka — określa regulamin sejmowy.

Marszałek mianuje urzędników sejmowych, za których działania odpowiada przed Sejmem.

Artykuł 30.

Posiedzenia Sejmu są jawne. Na wniosek Marszałka, przedstawiciela Rządu lub 30 posłów może Sejm uchwalić tajność posiedzenia.

Artykuł 31.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu i komisji sejmowej.

Artykuł 32.

Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej $\frac{1}{2}$ ogółu ustawowej liczby posłów, o ile inne przepisy Konstytucji nie zawierają odmiennych postanowień.

Artykuł 33.

Posłowie mają prawo zwracać się z interpelacjami do Rządu bądź do poszczególnych ministrów w sposób, regulaminem przepisany. Minister ma obowiązek udzielić odpowiedzi ustnie lub pisemnie w terminie nie dłuższym, niż 6 tygodni, albo w umotywowanem oświadczeniu usprawiedliwić brak rzeczowej odpowiedzi. Na żądanie interpelantów odpowiedź musi być Sejmowi zakomunikowana. Sejm może odpowiedź Rządu uczynić przedmiotem dyskusji i uchwały.

Artykuł 34.

Sejm może wyłaniać i naznaczać dla zbadania poszczególnych spraw nadzwyczajne komisje z prawem przesłuchiwania stron interesowanych, oraz wzywania świadków i rzeczoznawców. Zakres działania i uprawnień tych komisji uchwała Sejm.

Artykuł 35.

Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy żadnych przeciwko niemu zarzutów — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. Na wniosek Senatu Prezydent Rzeczypospolitej może zarządzić ogłoszenie ustawy przed upływem 30 dni.

Jeżeli Senat postanowi projekt, uchwalony przez Sejm, zmienić lub odrzucić, powinien zapowiedzieć to Sejmowi w ciągu powyższych 30 dni, a najdalej w ciągu następnych dni 30 zwrócić Sejmowi z proponowanymi zmianami.

Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane, uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością $\frac{2}{3}$ głosujących — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonym ponowną uchwałą Sejmu.

Artykuł 36.

Senat składa się z członków, wybranych przez poszczególne województwa w głosowaniu powszechnym, tajnym, bezpośrednim, równym i stosunkowym. Każde województwo stanowi jeden okrąg wyborczy, przyczem

w stosunku do liczby mandatów sejmowych na ilość mieszkańców liczba mandatów do Senatu wynosi $\frac{1}{4}$ część. Prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku; nie tracą jednak prawa wyborczego świeżo osiedli koloniści, którzy opuścili poprzednie miejsce zamieszkania, korzystając z reformy rolnej; również nie tracą tego prawa robotnicy, którzy zmienili miejsce pobytu wskutek zmiany miejsca pracy, oraz urzędnicy państwowi, przeniesieni służbowo. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, posiadający prawo wybierania do Senatu, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej, o ile z dniem ogłoszenia wyborów ukończył lat 40.

Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją Sejmową.

Nikt nie może być jednocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

Artykuł 37.

Postanowienia artykułów 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33 stosują się odpowiednio także do Senatu, względnie jego członków.

Artykuł 38.

Żadna ustawa nie może stać w sprzeczności z niniejszą Konstytucją, ani naruszać jej postanowień.

ROZDZIAŁ III.

Władza wykonawcza.

Artykuł 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedm bezwzględna większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmioletnia swego urzędowania.

Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmioletnia, Sejm i Senat łączą się z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem.

Artykuł 40.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny — zastępuje go Marszałek Sejmu.

Artykuł 41.

W razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe celem wyboru Prezydenta.

Gdyby Sejm był rozwiązany w chwili, gdy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, Marszałek Sejmu zarządzi niezwłocznie nowe wybory do Sejmu i Senatu.

Artykuł 42.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej przez trzy miesiące nie sprawuje urzędu, Marszałek zwołuje niezwłocznie Sejm i podda jego uchwale, czy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej należy uznać za opróżniony.

Uchwała, uznająca urząd za opróżniony, zapada większością $\frac{3}{5}$ głosów przy obecności przynajmniej połowy ustawowej, to jest ordynacją wyborczą ustalonej, liczby posłów.

Artykuł 43.

Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.

Artykuł 44.

Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.

Prezydent Rzeczypospolitej, celem wykonania ustaw i z powołaniem się na upoważnienie ustawowe, ma prawo wydawać rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzenie ich z użyciem przymusu zapewnić.

Takież prawo w swoim zakresie działania mają ministrowie i władze im podległe.

Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.

Artykuł 45.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje Prezesa Rady Ministrów, na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów, a na wniosek Rady Ministrów obsadza urzędy cywilne i wojskowe, zastrzeżone w ustawach.

Każdy urzędnik Rzeczypospolitej musi podlegać ministrowi, który za jego działania odpowiada przed Sejmem.

Nominacje urzędników kancelarii cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej kontrasygnuje Prezes Rady Ministrów i jest za ich działania odpowiedzialny przed Sejmem.

Artykuł 46.

Prezydent Rzeczypospolitej jest zarazem najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, nie może jednak sprawować naczelnego dowództwa w czasie wojny.

Naczelnego Wodza sił zbrojnych Państwa na wypadek wojny mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych, który za akty, związane z dowództwem w czasie wojny, jak i za wszelkie sprawy kierownictwa wojskowego — odpowiada przed Sejmem.

Artykuł 47.

Prawo darowania i złagodzenia kary, oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach — przysługuje Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Prezydent nie może stosować tego prawa do ministrów, zasądzonych na skutek postawienia ich w stan oskarżenia przez Sejm.

Amnestja może być udzielona tylko w drodze ustawodawczej.

Artykuł 48.

Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje Państwo na zewnątrz, przyjmuje przedstawicieli dyplomaty-

cznych państw obcych i wysłał przedstawicieli dyplomatycznych Państwa Polskiego do państw obcych.

Artykuł 49.

Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innymi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

Umowy handlowe i celne, oraz umowy, które stale obciążają Państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic Państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu.

Artykuł 50.

Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Artykuł 51.

Za czynności urzędowe Prezydent Rzeczypospolitej nie jest odpowiedzialny ani parlamentarnie, ani cywilnie.

Za zdradę kraju, pogwałcenie Konstytucji lub przestępstwa karne — Prezydent Rzeczypospolitej może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko przez Sejm uchwałą, powziętą większością $\frac{2}{3}$ głosów, przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów. Sprawę rozpatruje i wyrok wydaje Trybunał Stanu według postanowień osobnej ustawy. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu — Prezydent Rzeczypospolitej jest zawieszony w urzędowaniu.

Artykuł 52.

Prezydent Rzeczypospolitej otrzymuje uposażenie według przepisów osobnej ustawy.

Artykuł 53.

Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu, ani należeć do składu Sejmu lub Senatu.

Artykuł 54.

Przed objęciem urzędu Prezydent Rzeczypospolitej składa w Zgromadzeniu Narodowym przysięgę następującej treści:

„Przysięgam Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedyńemu, i ślubuję Tobie, Narodzie Polski, na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, który obejmuję: praw Rzeczypospolitej, a przede wszystkim Ustawy Konstytucyjnej święcie przestrzegać i bronić; dobru powszechnemu Narodu ze wszystkich sił wiernie służyć; wszelkie zło i niebezpieczeństwo od Państwa czujnie odwracać; godności imienia polskiego strzec niezachwianie; sprawiedliwość względem wszystkich bez różnicy obywateli za pierwszą sobie mieć cnotę; obowiązkom urzędu i służby poświęcić się niepodzielnie. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen“.

Artykuł 55.

Ministrowie tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Artykuł 56.

Rada Ministrów ponosi solidarną odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną za ogólny kierunek działalności Rządu.

Pozatem ponoszą ją ministrowie oddzielnie, każdy w swoim zakresie, za działalność w urzędzie, a to zarówno za zgodność tej działalności z Konstytucją i innymi ustawami Państwa, za działanie podległych im organów, jak i za kierunek swej polityki.

Artykuł 57.

W tymże samym zakresie obowiązuje ministrów solidarna i indywidualna odpowiedzialność za akty rządowe Prezydenta Rzeczypospolitej.

Artykuł 58.

Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada Ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu.

Artykuł 59.

Konstytucyjną odpowiedzialność ministrów i sposób jej urzeczywistnienia określi osobna ustawa.

Uchwała, stawiająca ministra w stan oskarżenia, musi być powzięta w obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów większością $\frac{2}{3}$ oddanych głosów.

Rozpoznanie spraw i wydanie wyroku należy do Trybunału Stanu. Minister nie może uchylić się od odpowiedzialności konstytucyjnej przez zrzeczenie się urzędu. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia, minister jest zawieszony w urzędowaniu.

Artykuł 60.

Ministrowie i delegowani przez nich urzędnicy mają prawo brać udział w posiedzeniach sejmowych i przemawiać poza kolejną mówców, zapisanych do głosu; w głosowaniach mogą brać udział, o ile są posłami.

Artykuł 61.

Ministrowie nie mogą piastować żadnego innego urzędu, ani uczestniczyć w zarządzie i władzach kontrolujących towarzystw i instytucji, na zysk obliczonych.

Artykuł 62.

Jeżeli urząd ministra sprawuje tymczasowy kierownik ministerstwa, odnoszą się do niego wszelkie przepisy o urzędzie ministra.

Prezes Rady Ministrów w razie potrzeby porucza swoje zastępstwo jednemu z ministrów.

Artykuł 63.

Liczbę, zakres działania i wzajemny stosunek ministrów, jak również kompetencje Rady Ministrów określi osobna ustawa.

Artykuł 64.

Trybunał Stanu składa się z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jako przewodniczącego, oraz dwunastu członków, których wybierają z poza swego grona: ośmiu Sejm i czterech Senat.

Członkami Trybunału Stanu mogą być wybrane osoby, nie piastujące żadnego urzędu państwowego i używające pełni praw obywatelskich.

Wyboru członków Trybunału Stanu dokonywają Sejm i Senat natychmiast po ukonstytuowaniu się na cały okres kadencji sejmowej.

Artykuł 65.

Dla celów administracyjnych Państwo Polskie podzielone będzie w drodze ustawodawczej na województwa, powiaty i gminy miejskie i wiejskie, które będą równocześnie jednostkami samorządu terytorjalnego.

Jednostki samorządowe mogą się łączyć w związki dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu.

Związki takie mogą otrzymywać charakter publiczno-prawny tylko na podstawie osobnej ustawy.

Artykuł 66.

W organizacji administracji państwowej przeprowadzona będzie zasada dekoncentracji. Organy administracji państwowej w poszczególnych jednostkach terytorjalnych mają być przytem zespolone w jednym urzędzie pod jednym zwierzchnikiem. Zarazem uwzględniona będzie zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów, w wykonaniu zadań tych urzędów w granicach, określonych ustawami.

Artykuł 67.

Prawo stanowienia w sprawach, należących do zakresu działania samorządu, przysługuje radom obieralnym. Czynności wykonawcze samorządu wojewódzkiego i powiatowego należą do organów, utworzonych na zasadzie zespolenia kolegów, obieranych przez ciała reprezentacyjne, z przedstawicielami państwowych władz administracyjnych i pod ich przewodnictwem.

Artykuł 68.

Obok samorządu terytorjalnego osobna ustawa powoła samorząd gospodarczy dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, a mianowicie: Izby rolnicze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i inne, połączone w Naczelną Izbę Gospodarczą Rzeczypospolitej, których współpracę z władzami państwowymi w kierowaniu życiem gospodarczym i w zakresie zamierzeń ustawodawczych określa ustawy.

Artykuł 69.

Źródła dochodowe Państwa i samorządu będą ustawami ściśle rozgraniczone.

Artykuł 70.

Państwo będzie sprawowało nadzór nad działalnością samorządu przez wydziały samorządu wyższego stopnia; nadzór ten mogą jednak ustawy przekazać częściowo sądownictwu administracyjnemu.

Wypadki, w których uchwały organów samorządu wymagać będą wyjątkowo zatwierdzenia przez organy samorządu wyższego stopnia, lub przez ministerstwa, będą określone ustawami.

Artykuł 71.

Odwołanie się od orzeczeń organów zarówno rządowych jak i samorządowych dopuszczone będzie tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidują w tym względzie wyjątków.

Artykuł 72.

Ustawy przeprowadzą zasadę, iż od karnych orzeczeń władz administracyjnych, zapadłych w drugiej instancji, będzie przysługiwało stronom prawo odwołania się do właściwego sądu.

Artykuł 73.

Do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynnika obywatelskiego i sędziowskiego z Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na czele.

ROZDZIAŁ IV.

Sądownictwo.

Artykuł 74.

Sądy wymierzają sprawiedliwość w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 75.

Organizacja, zakres i sposób działania wszelkich sądów będą określone w drodze ustawodawczej.

Artykuł 76.

Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia, jednakże sędziowie pokoju z reguły wybierani są przez ludność.

Urząd sędziowski może objąć tylko osoba, odpowiadająca warunkom, przez prawo wymaganym.

Artykuł 77.

Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Orzeczenia sądowe nie mogą być zmienione ani przez władzę ustawodawczą, ani przez władzę wykonawczą.

Artykuł 78.

Sędzia może być złożony z urzędu, zawieszony w urzędowaniu, przeniesiony na inne miejsce urzędowania lub w stan spoczynku wbrew swojej woli jedynie mocą orzeczenia sądowego i tylko w wypadkach, w ustawie przewidzianych.

Przepis ten nie dotyczy wypadku, gdy przeniesienie sędziego na inne miejsce lub w stan spoczynku jest wywołane zmianą w organizacji sądów, postanowioną w drodze ustawy.

Artykuł 79.

Sędziowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej ani pozbawiani wolności bez uprzedniej zgody wskazanego przez ustawę sądu, o ile nie są schwytani na gorącym uczynku, lecz i w tym wypadku może sąd zażądać niezwłocznie uwolnienia aresztowanego.

Artykuł 80.

Odrębne stanowisko sędziów, ich prawa i obowiązki, oraz uposażenie określi osobna ustawa.

Artykuł 81.

Sądy nie mają prawa badania ważności ustaw, należycie ogłoszonych.

Artykuł 82.

Rozprawy przed sądem orzekającym, zarówno w sprawach cywilnych jak karnych, są jawne, o ile ustawy w tym względzie nie przewidują wyjątku.

Artykuł 83.

Do orzekania o zbrodniach, zagrożonych cięższymi karami, i o przestępstwach politycznych będą powołane sądy przysięgłych. Czyny, podlegające sądom przysięgłych, organizację tych sądów i tok postępowania—określą szczegółowe ustawy.

Artykuł 84.

Ustanawia się Sąd Najwyższy do spraw sądowych, cywilnych i karnych.

Artykuł 85.

Organizację sądów wojskowych, ich właściwość, tok postępowania, oraz prawa i obowiązki członków tych sądów określa osobne ustawy.

Artykuł 86.

Do rozstrzygania sporów o właściwość między władzami administracyjnymi a sądami będzie powołany na mocy ustawy osobny Trybunał Kompetencyjny.

ROZDZIAŁ V.

Powszechnne obowiązki i prawa obywatelskie.

Artykuł 87.

Obywatel polski nie może być równocześnie obywatelem innego państwa.

Artykuł 88.

Obywatelstwo polskie nabywa się:

- a) przez urodzenie z rodziców, mających obywatelstwo polskie,
- b) przez nadanie obywatelstwa ze strony powołanej władzy państwowej.

Inne postanowienia co do obywatelstwa polskiego, jego nabycia, oraz utraty określał osobne ustawy.

Artykuł 89.

Pierwszym obowiązkiem obywatela jest wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 90.

Każdy obywatel ma obowiązek szanowania i przestrzegania Konstytucji Państwa i innych obowiązujących ustaw i rozporządzeń władz państwowych i samorządowych.

Artykuł 91.

Wszyscy obywatele są obowiązani do służby wojskowej. Rodzaj i sposób, porządek i czas trwania służby, zwolnienie od tego obowiązku, oraz wszelkie świadczenia na cele wojskowe będą określone w drodze ustawodawczej.

Artykuł 92.

Wszyscy obywatele mają obowiązek ponosić wszelkie ciężary i świadczenia publiczne, ustanowione na podstawie ustaw.

Artykuł 93.

Wszyscy obywatele są obowiązani szanować władzę prawną i ułatwiać spełnianie jej zadań, oraz sumiennie pełnić obowiązki publiczne, do jakich powoła ich naród lub właściwa władza.

Artykuł 94.

Obywatele mają obowiązek wychowania swoich dzieci na prawych obywateli Ojczyzny i zapewnienia im conajmniej początkowego wykształcenia.

Obowiązek ten określi bliżej osobna ustawa.

Artykuł 95.

Rzeczpospolita Polska zapewni na swoim obszarze zupełną ochronę życia, wolności i mienia wszystkim bez różnicy pochodzenia, narodowości, języka, rasy lub religii.

Cudzoziemcy używają pod warunkiem wzajemności równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, oraz mają równe z nimi obowiązki, o ile ustawy wyraźnie nie wymagają obywatelstwa polskiego.

Artykuł 96.

Wszyscy obywatele są równi wobec prawa. Urzędy publiczne są w równej mierze dla wszystkich dostępne na warunkach, prawem przepisanych.

Rzeczpospolita Polska nie uznaje przywilejów rodowych ani stanowych, jak również żadnych herbów, tytułów rodowych i innych, z wyjątkiem naukowych, urzędowych i zawodowych. Obywatelowi Rzeczypospolitej nie wolno przyjmować bez zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej tytułów ani orderów cudzoziemskich.

Artykuł 97.

Ograniczenia wolności osobistej, zwłaszcza rewizja osobista i aresztowanie, dopuszczalne są tylko w wypadkach, prawem przepisanych, i w sposób, określony ustawami na podstawie polecenia władz sądowych.

O ileby polecenie sądowe nie mogło być wydane natychmiast, powinno być doręczone najpóźniej w ciągu 48 godzin z podaniem przyczyn rewizji lub aresztowania.

Aresztowani, którym w przeciągu 48 godzin nie podano na piśmie z podpisem władz sądowych przyczyny aresztowania, odzyskują niezwłocznie wolność.

Ustawy określają środki przymusowe, przysługujące władzom administracyjnym dla przeprowadzenia ich zarządzeń.

Artykuł 98.

Nikt nie może być pozbawiony sądu, któremu z prawa podlega. Sądy wyjątkowe są dopuszczalne tylko w wypadkach, oznaczonych ustawami, wydanymi przed popełnieniem czynu karygodnego. Ściganie obywatela i wymierzenie kary jest dopuszczalne tylko na zasadzie obowiązującej ustawy. Kary, połączone z udrczeniami fizycznymi, są niedozwolone i nikt takim karom podlegać nie może.

Żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy i straty.

Artykuł 99.

Rzeczpospolita Polska uznaje wszelką własność, czy to osobistą poszczególnych obywateli, czy to zbiorową związków obywateli, instytucji, ciał samorządowych i wreszcie samego Państwa, jako jedną z najważniejszych podstaw ustroju społecznego i porządku prawnego, oraz poręcza wszystkim mieszkańcom, instytucjom i społecznościom ochronę ich mienia, a dopuszcza tylko w wypadkach, ustawą przewidzianych, zniesienie lub ograniczenie własności, czy to osobistej, czy to zbiorowej, ze względów wyższej użyteczności, za

odszkodowaniem. Tylko ustawa może postanowić, jakie dobra i w jakim zakresie, ze względu na pożytek ogółu, mają stanowić wyłącznie własność Państwa, oraz o ile prawa obywateli i ich prawnie uznanych związków do swobodnego użytkowania ziemi, wód, minerałów i innych skarbów przyrody — mogą, ze względów publicznych, doznać ograniczenia.

Ziemia, jako jeden z najważniejszych czynników bytu narodu i Państwa, nie może być przedmiotem nieograniczonego obrotu. Ustawy określają przysługujące Państwu prawo przymusowego wykupu ziemi, oraz regulowania obrotu ziemi, przy uwzględnieniu zasady, że ustrój rolny Rzeczypospolitej Polskiej ma się opierać na gospodarstwach rolnych, zdolnych do prawidłowej wytwórczości i stanowiących osobistą własność.

Artykuł 100.

Mieszkanie obywatela jest nietykalne. Naruszenie tego prawa przez wejście do mieszkania, rewizję domową i zajęcie papierów lub ruchomości, poza koniecznością wykonania zarządzeń administracyjnych, opartych na wyraźnym upoważnieniu ustawowym, może nastąpić tylko na polecenie władz sądowych w sposób i w wypadkach; ustawą przepisanych.

Artykuł 101.

Każdy obywatel ma wolność obrania sobie na obszarze Państwa miejsca zamieszkania i pobytu, przesiedlania się i wychodźstwa, niemniej wolność wyboru zajęcia i zarobkowania, oraz przenoszenia swej własności.

Ograniczenie tych praw może wprowadzić tylko ustawa.

Artykuł 102.

Praca, jako główna podstawa bogactwa Rzeczypospolitej, pozostawać ma pod szczególną ochroną Państwa.

Każdy obywatel ma prawo do opieki Państwa nad jego pracą, a w razie braku pracy, choroby, nieszczęśliwego wypadku i niedołęstwa — do ubezpieczenia społecznego, które ustali osobna ustawa.

Państwo ma obowiązek udostępnienia także opieki moralnej i pociechy religijnej obywatelom, którymi się bezpośrednio opiekuje w zakładach publicznych, jak: zakłady wychowawcze, koszary, szpitale, więzienia, przytułki.

Artykuł 103.

Dzieci bez dostatecznej opieki rodzicielskiej, zaniedbane pod względem wychowawczym — mają prawo do opieki i pomocy Państwa w zakresie, oznaczonym ustawą.

Odjęcie rodzicom władzy nad dzieckiem może nastąpić tylko w drodze orzeczenia sądowego.

Osobne ustawy normują opiekę macierzyństwa.

Praca zarobkowa dzieci niżej lat 15, praca nocna kobiet i robotników młodocianych w gałęziach przemysłu, szkodliwych dla ich zdrowia, jest zakazana.

Stałe zatrudnienie pracą zarobkową dzieci i młodzieży w wieku szkolnym jest zakazane.

Artykuł 104.

Każdy obywatel ma prawo swobodnego wyrażania swoich myśli i przekonań, o ile przez to nie narusza przepisów prawa.

Artykuł 105.

Poręcza się wolność prasy. Nie może być wprowadzona cenzura ani system koncesyjny na wydawanie

druków. Nie może być odjęty dziennikom i drukiem krajowym debity pocztowy, ani ograniczone ich rozpowszechnienie na obszarze Rzeczypospolitej.

Ustawa osobna określi odpowiedzialność za nadużycie tej wolności.

Artykuł 106.

Tajemnica listów i innej korespondencji może być naruszona tylko w wypadkach, prawem przewidzianych.

Artykuł 107.

Obywatele mają prawo wnosić pojedynczo lub zbiorowo petycje do wszelkich ciał reprezentacyjnych i władz publicznych, państwowych i samorządowych.

Artykuł 108.

Obywatele mają prawo koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń i związków.

Wykonanie tych praw określały ustawy.

Artykuł 109.

Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swojej mowy i właściwości narodowych.

Osobne ustawy państwowe zabezpieczą mniejszościom w Państwie Polskiem pełny i swobodny rozwój ich właściwości narodowościowych przy pomocy autonomicznych związków mniejszości o charakterze publiczno-prawnym w obrębie związków samorządu powszechnego.

Państwo będzie miało w stosunku do ich działalności prawo kontroli oraz uzupełnienia w razie potrzeby ich środków finansowych.

Artykuł 110.

Obywatele polscy, należący do mniejszości narodowościowych, wyznaniowych lub językowych, mają równe z innymi obywatelami prawo zakładania, nadzoru i zawiadywania swoim własnym kosztem zakładów dobroczynnych, religijnych i społecznych, szkół i innych zakładów wychowawczych, oraz używania w nich swobodnie swej mowy i wykonywania przepisów swej religii.

Artykuł 111.

Wszystkim obywatelom poręcza się wolność sumienia i wyznania. Żaden obywatel nie może być z powodu swego wyznania i przekonań religijnych ograniczony w prawach, przysługujących innym obywatelom.

Wszyscy mieszkańcy Państwa Polskiego mają prawo wolnego wyznania zarówno publicznie, jak prywatnie swej wiary i wykonywania przepisów swej religii lub obrządku, o ile to nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Artykuł 112.

Wolności wyznania nie wolno używać w sposób przeciwny ustawom. Nikt nie może uchylać się od spełnienia obowiązków publicznych z powodu swoich wierzeń religijnych. Nikt nie może być zmuszony do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych, o ile nie podlega władzy rodzicielskiej lub opiekuńczej.

Artykuł 113.

Każdy związek religijny, uznany przez Państwo, ma prawo urządzać zbiorowe i publiczne nabożeństwa, może samodzielnie prowadzić swe sprawy wewnętrzne,

może posiadać i nabywać majątek ruchomy i nieruchomości, zarządzać nim i rozporządzać, pozostaje w posiadaniu i używaniu swoich fundacji i funduszów, tudzież zakładów dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych. Żaden związek religijny jednak nie może stawać w sprzeczności z ustawami państwa.

Artykuł 114.

Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religią przeważającej większości narodu, zajmuje w Państwie naczelną stanowisko wśród równoprawnionych wyznań.

Kościół Rzymsko-Katolicki rządzi się własnymi prawami. Stosunek Państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Artykuł 115.

Kościół mniejszości religijnych i inne prawnie uznane związki religijne rządzą się same własnymi ustawami, których uznania Państwo nie odmówi, o ile nie zawierają postanowień sprzecznych z prawem.

Stosunek Państwa do tych Kościołów i wyznań będzie ustalony w drodze ustawowej po porozumieniu się z ich prawnymi reprezentacjami.

Artykuł 116.

Uznanie nowego lub dotąd prawie nieuznanego wyznania nie będzie odmówione związkom religijnym, których urzędnienia, nauka i ustrój nie są przeciwne porządkowi publicznemu ani obywatelności publicznej.

Artykuł 117.

Badania naukowe i ogłaszanie ich wyników są wolne. Każdy obywatel ma prawo nauczać, założyć szkołę lub zakład wychowawczy i kierować nimi, skoro uczyni zadość warunkom, w ustawie przepisany, w zakresie kwalifikacji nauczycieli, bezpieczeństwa powierzonych mu dzieci i lojalnego stosunku do Państwa.

Wszystkie szkoły i zakłady wychowawcze, zarówno publiczne jak i prywatne, podlegają nadzorowi władz państwowych w zakresie, przez ustawy określonym.

Artykuł 118.

W zakresie szkoły powszechnej nauka jest obowiązującą dla wszystkich obywateli Państwa. Czas, zakres i sposób pobierania tej nauki określi ustawa.

Artykuł 119.

Nauka w szkołach państwowych i samorządowych jest bezpłatna.

Państwo zapewni uczniom, wyjątkowo zdolnym a niezamożnym, stypendja na utrzymanie w zakładach średnich i wyższych.

Artykuł 120.

W każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywany w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religii dla wszystkich uczniów obowiązkową. Kierownictwo i nadzór nauki religii w szkołach należy do właściwego związku religijnego z zastrzeżeniem naczelnego prawa nadzoru dla państwowych władz szkolnych.

Artykuł 121.

Każdy obywatel ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaką mu wyrządziły organy władzy państwo-

wej, cywilnej lub wojskowej, przez działalność urzędową, niezgodną z prawem lub obowiązkami służby. Odpowiedzialnym za szkodę jest Państwo solidarnie z winnymi organami; wniesienie skargi przeciw Państwu i przeciw urzędnikom nie jest zależne od zezwolenia władzy publicznej. Tak samo odpowiedzialne są gminy i inne ciała samorządowe, oraz organy tychże.

Przeprowadzenie tej zasady określają osobne ustawy.

Artykuł 122.

Postanowienia o prawach obywatelskich stosują się także do osób, należących do siły zbrojnej. Wyjątki od tej zasady określają osobne ustawy wojskowe.

Artykuł 123.

Siła zbrojna może być użyta tylko na żądanie władzy cywilnej przy ściśle zachowaniu ustaw do uśmierzenia rozruchów lub do przymusowego wykonania przepisów prawnych. Wyjątki od tej zasady dopuszczalne są tylko na mocy ustaw o stanie wyjątkowym i wojennym.

Artykuł 124.

Czasowe zawieszenie praw obywatelskich: wolności osobistej (art. 97), nietykalności mieszkania (art. 100), wolności prasy (art. 105), tajemnicy korespondencji (art. 106), prawa koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń (art. 108) może nastąpić dla całego obszaru państwowego lub dla miejscowości, w których okaże się konieczne ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Zawieszenie takie zarządzić może tylko Rada Ministrów za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej podczas wojny, albo gdy grozi wybuch wojny, jako też w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych kno- wań o charakterze zdrady stanu, zagrażających Konstytucji Państwa albo bezpieczeństwu obywateli.

Zarządzenie takie Rady Ministrów w czasie trwania sesji sejmowej musi być natychmiast przedstawione Sejmowi do zatwierdzenia. W razie wydania takiego zarządzenia, mającego obowiązywać na obszarze, obejmującym więcej, niż jedno województwo, w czasie przerwy w obradach sejmowych — Sejm zbiera się automatycznie w ciągu dni 8 od ogłoszenia owego zarządzenia celem powzięcia odpowiedniej decyzji.

Jeśli Sejm odmówi zatwierdzenia, stan wyjątkowy natychmiast traci moc obowiązującą. Jeżeli Rada Ministrów zarządzi stan wyjątkowy po zakończeniu okresu sejmowego lub po rozwiązaniu Sejmu, zarządzenie Rządu powinno być przedstawione Sejmowi nowo- branemu niezwłocznie na pierwszym posiedzeniu.

Zasady te określi bliżej ustawa o stanie wyjątkowym.

Zasady czasowego zawieszenia wyżej wymienionych praw obywatelskich w czasie wojny na obszarze, objętym działaniami wojennymi, określi ustawa o stanie wojennym.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 125.

Zmiana Konstytucji może być uchwalona tylko w obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością $\frac{2}{3}$ głosów.

Wniosek o zmianę Konstytucji winien być podpisany conajmniej przez $\frac{1}{4}$ ustawowej liczby posłów, a zapowiedziany conajmniej na 15 dni.

Drugi z rzędu na zasadzie tej Konstytucji wybrany Sejm może dokonać rewizji Ustawy Konstytucyjnej własną uchwałą, powziętą większością $\frac{2}{3}$ głosujących, przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Co lat 25, po uchwaleniu niniejszej Konstytucji, ma być Ustawa Konstytucyjna poddana rewizji zwykłą większością Sejmu i Senatu, połączonych w tym celu w Zgromadzenie Narodowe.

ROZDZIAŁ VII.

Postanowienia przejściowe.

Artykuł 126.

Niniejsza Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ma moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia, względnie — o ile urzeczywistnienie jej poszczególnych postanowień zawisło od wydania odpowiednich ustaw — z dniem ich wejścia w życie.

Wszelkie istniejące obecnie przepisy i urzędnia prawne, niezgodne z postanowieniami Konstytucji, będą najpóźniej do roku od jej uchwalenia przedstawione ciału ustawodawczemu do uzgodnienia z nią w drodze prawodawczej.

Marszałek
Trąpczyński.

Prezydent Ministrów
Witos

Minister Spraw Wewnętrznych	<i>Skulski</i>
Minister Spraw Zagranicznych	<i>E. Sapięha</i>
Minister Spraw Wojskowych	<i>Sosnkowski</i>
Minister Skarbu	<i>Steczowski</i>
Minister Sprawiedliwości	<i>St. Nowodworski</i>
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	<i>M. Rataj</i>
Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych	<i>J. Raczyński</i>
Minister Przemysłu i Handlu	<i>S. Przanowski</i>
Minister Kolei Żelaznych	<i>Jasiński</i>
Minister Pocht i Telegrafów	<i>Stesłowicz</i>
Minister Robót Publicznych	<i>G. Narutowicz</i>
Minister Pracy i Opieki Społecznej	<i>J. Jankowski</i>
Minister Zdrowia Publicznego	w z. <i>Chodźko</i>
Minister Aprowizacji	<i>Grodziecki</i>
Minister Sztuki i Kultury	w z. <i>Jan Heurich</i>
Minister b. Dzielnicy Pruskiej	<i>W. KucharSKI</i>

Ustawa przechodnia

z dnia 18 maja 1921 roku

do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej.

Art. 1. Sejm Ustawodawczy sprawuje swą władzę w dotychczasowym zakresie do chwili ukonstytuowania się władzy ustawodawczej na zasadach Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. i rozwiązuje się w tym dniu z mocy samego prawa.

Art. 2. Prawa i obowiązki obecnego Naczelnika Państwa, określone w uchwale Sejmu dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 19, poz. 226), trwają do chwili objęcia urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, wybranego na podstawie Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 roku.

Art. 3. Pierwsze wybory do Sejmu i Senatu na zasadzie nowej ordynacji wyborczej zarządzi na podstawie uchwały Sejmu Ustawodawczego Naczelnik Państwa, poczem w terminie, określonym w ust. 2 art. 25 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r., zwoła on Sejm i Senat na pierwsze posiedzenie i otworzy je.

Art. 4. Niezwłocznie, nie później jednak niż w 7 dni od dnia ukonstytuowania się Sejmu i Senatu, na zaproszenie Marszałka nowego Sejmu zbierze się Zgromadzenie Narodowe w celu wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.

Marszałek:
Trąpczyński

Prezydent Ministrów:
Witos

II.

USTAWA

Z dnia 24 maja 1921 roku

w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

Art. 1. Dla upamiętnienia aktem łaski uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw, popełnionych przed dniem 17 marca 1921 roku, amnestji na zasadach, określonych w niniejszej ustawie, choćby karę orzeczono dopiero po tym dniu.

Art. 2. Amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych, zarówno powszechnych, jak i wojskowych, oraz do właściwości władz administracyjnych.

Art. 3. Amnestja nie stosuje się jednak wcale do następujących przestępstw, należących do właściwości sądów karnych powszechnych lub wojskowych:

a) szpiegostwa lub innego karygodnego działania na rzecz obcego, a na szkodę Państwa Polskiego;

- b) umyślnego pozbawienia życia człowieka, lub umyślnego trwałego uszkodzenia ciała lub takiegoż upośledzenia zdrowia ludzkiego, jeśli przestępstwa te popełniono z pobudek osobistego zysku;
- c) rozboju, względnie rabunku;
- d) fałszowania pieniędzy i papierów kredytowych;
- e) stręczenia do nierządu i innych wypadków ciągnięcia zysku z nierządu drugiej osoby;
- f) przemykania zagranicę Państwa waluty i papierów wartościowych, tudzież innych przedmiotów, których wywóz jest zakazany;
- g) lichwiarskiego wyzysku;
- h) tajnego gorzelnictwa, jeśli czyn jest zbrodnią;
- i) przestępstw natury karno-skarbowej;
- j) przestępstw, popełnionych przez publicznych urzędników i osoby wojskowe, jeśli czyn ulega karze w myśl ustawy z 30 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 60), ustawy z 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 30, poz. 177), lub ustawy z 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 64, poz. 386);
- k) dezercji lub innego uchylania się od służby wojskowej, jeśli sprawca w tym celu opuścił granice Państwa, lub przebywał w tym celu zagranicą.

Amnestja nie dotyczy również przestępstw, popełnionych z chęci zysku, a należących do właściwości władz administracyjnych, tudzież wszystkich spraw należących do właściwości władz karno-skarbowych, oraz kar porządkowych lub dyscyplinarnych za przewinienia służbowe.

Art. 4. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, puszcza się w niepamięć i przebacza:

- a) wykroczenia administracyjne i porządkowe bez względu na rodzaj i wymiar kary, w ustawie przewidziany;
- b) przestępstwa, za które ustawa przewiduje niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę lub karę pozbawienia wolności, nie przenoszącą trzech miesięcy, lub jedną z tych kar.

Postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzono.

Art. 5. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, darowuje się prawomocnie orzeczone, a niewykonane w całości lub części:

- a) kary administracyjne i porządkowe, bez względu na rodzaj i wymiar;
- b) grzywny i kary pozbawienia wolności, orzeczone przez sąd w rozmiarze, nie przenoszącym trzech miesięcy;
- c) połowę orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę tę orzeczono w rozmiarze powyżej trzech miesięcy, lecz nie przenoszącym jednego roku;
- d) jedną trzecią część orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę tę orzeczono w rozmiarze, przenoszącym rok jeden, z tem jednak, iż pozostałe dwie trzecie orzeczonej kary nie mogą przenosić lat dziesięciu.

Ograniczą się do lat dziesięciu karę dożywotniego pozbawienia wolności.

Zamienia się karę śmierci na karę piętnastoletniego ciężkiego więzienia (domu karnego).

W granicach niniejszej ustawy darowuje się w zupełności wszelkie inne kary, niewykonane w całości lub w części, w szczególności wszelkie kary dodatkowe, z wyjątkiem kar, wpływających na rzecz poszkodowanego, oraz z wyjątkiem umieszczenia w zakładach wychowawczo-poprawczych.

Art. 6. W granicach, określonych w niniejszej ustawie, odnośnie do przestępstw, popełnionych wyłącznie lub w przeważającej mierze z pobudek politycznych, społecznych i ekonomicznych:

- a) puszcza się w niepamięć i przebacza czyny, popełnione treścią druku, bez względu na rodzaj i wymiar kary, w ustawie przewidzianej, lub prawomocnie orzeczonej, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzono;
- b) puszcza się w niepamięć i przebacza czyny, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako najsurowszą karę, pozbawienie wolności do jednego roku, tudzież darowuje się kary prawomocnie orzeczone w powyższym rozmiarze, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzono;
- c) w razie orzeczenia kary powyżej jednego roku, a nie przenoszącej lat dziesięciu, darowuje się połowę orzeczonej kary;
- d) wszelkie inne kary pozbawienia wolności ogranicza się do lat pięciu;
- e) karę śmierci zamienia się na dziesięć lat ciężkiego więzienia (domu karnego).

Jeśli jednak czyn, zgodnie z zamiarem sprawy, pociągnął za sobą pozbawienie życia człowieka, albo uszkodzenia ciała lub upośledzenie zdrowia ludzkiego, zniszczenie obcej własności w większym rozmiarze lub okolicznościach szczególnie niebezpiecznych, albo gdy świadomie fałszywe obwinienie pociągnęło za sobą pozbawienie osobistej wolności — stosują się jedynie ulgi, przewidziane w art. 5.

Art. 7. O ile w art. 3 inaczej nie postanowiono, puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa wojskowe, przewidziane w kodeksie wojskowym, tudzież darowuje się niewykonane w całości, lub w części kary, prawomocnie orzeczone, za te przestępstwa, bez względu na rodzaj i wymiar, wraz z karami dodatkowymi; postępowanie karne w powyższych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzono.

Jeśli jednak czyn taki jest przestępstwem z chęci zysku, albo przestępstwem przeciw obowiązkom subordynacji wojskowej, polegającym na czynnym targnięciu się na przełożonego, albo dezercją, za którą kodeks wojskowy przewiduje karę śmierci, wówczas stosuje się art. 6 p. b), c), d), e).

Art. 8. W razie zbiegu przestępstwa, ulegającego amnestji, z przestępstwem, nie ulegającym amnestji, kara, orzeczona z uwzględnieniem zbiegu, względnie kara łączna, będzie złagodzona według słusznego uznania sędziego; przepis niniejszy nie wyklucza umorzenia w myśl postanowień niniejszej ustawy toczącego się postępowania sądowego odnośnie do poszczególnych zbiegających się przestępstw.

Art. 9. Odnośnie do przestępstw, wymienionych w art. 5 p. b), art. 6 i 7, skutki karno-sądowego skazania i kary na czci ustają najpóźniej z chwilą odcierpienia kary.

Skutki karno-sądowego skazania i kary na czci, łączące się ze skazaniem przez sądy karne państwaborczych, ustają po upływie lat pięciu po odcierpieniu kary, jeśli skazany w tym czasie nie popełnił żadnego przestępstwa, polegającego na winie umyślnej, za które wymierzono mu karę pozbawienia wolności przez sześć miesięcy lub karę surowszą; postanowienia prawne dla skazanego korzystniejsze pozostają w mocy.

Art. 10. W wypadkach, w których nie stosuje się art. 4 p. b), sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać, jeśli według okoliczności danego wypadku należałoby, niezależnie od kar dodatkowych, wymierzyć karę pozbawienia wolności w rozmiarze, nie przynoszącym trzech miesięcy, lub karę łagodniejszą. W powyższych wypadkach sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać jedynie za zgodą prokuratora, a sąd powiatowy lub pokoju jedynie za zgodą prokuratora przy sądzie okręgowym.

Przepisy niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio do przestępstw, wymienionych w art. 6 i art. 7 ust. 2, jeśli należałoby wymierzyć karę, nie przynoszącą jednego roku pozbawienia wolności lub karę łagodniejszą.

Art. 11. Umorzenie w myśl niniejszej ustawy toczące się postępowania będzie w mocy samego prawa uchylone, jeśli osoba, przeciw której toczyło się postępowanie, oświadczy w ciągu miesiąca po zawiadomieniu, że domaga się przeprowadzenia tego postępowania.

Art. 12. Przepisy ustawy niniejszej, dotyczące umorzenia kar, prawomocnie orzeczonych, stosują się również do przestępstw, ściganych z oskarżenia prywatnego, na wniosek lub z upoważnienia; natomiast do tych przestępstw nie stosują się przepisy, dotyczące umorzenia lub zaniechania postępowania karnego.

Art. 13. Postanowienia niniejszej ustawy stosują się do osób, które, odnośnie do popełnionego przestępstwa, korzystały z ogólnego, lub szczególnego aktu łaski, jedynie wówczas i o tyle, o ile poprzedni akt łaski przyznawał im ulgi w mniejszym rozmiarze.

Art. 14. Amnestję odnośnie do kar, prawomocnie orzeczonych, stosuje władza, zarządzająca wykonanie wyroku.

W sprawach, należących do właściwości sądu okręgowego, wątpliwości w zastosowaniu amnestji rozstrzygać należy na wniosek prokuratora lub stron na posiedzeniu niejawnym (gospodarzem) po wysłuchaniu prokuratora, o ile orzeczenie nie zapada na rozprawie głównej; to samo postępowanie stosuje się z urzędu lub na wniosek w razie zbiegu przestępstw (art. 8), tudzież na wniosek prokuratora w wypadkach art. 10. Od decyzji można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca po zawiadomieniu do sądu, w toku instancji przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie.

W sprawach, należących do właściwości sądów powiatowych lub pokoju, od decyzji sędziego można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca po zawiadomieniu do sądu okręgowego, który rozstrzyga ostatecznie. Poza rozprawą główną sędzia pokoju orzeka zawsze bez udziału ławników.

Art. 15. W zakresie sądownictwa wojskowego stosuje się do postępowania odpowiednio art. 14.

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Sprawiedliwości, Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, tudzież Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej w zakresie jego właściwości.

Marszałek: *Trąmpczyński.*

Prezydent Ministrów: *Witos*

Minister Sprawiedliwości: w z. *Dr. Jan Morawski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *L. Skulski*

Minister Spraw Wojskowych: *Sosnkowski*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej: *W. Kucharski*

Sprostowania.

W Nr. 20 z dn. 6 czerwca r. b. na str. 195, w ogłoszeniu Magistratu m. Słupcy w sprawie licytacji na oddanie w dzierżawę dochodów targowych, zaszła omyłka: koniec pierwszego zdania powinien brzmieć „na okres od 1 lipca do 31 grudnia 1921 r.“, a nie jak mylnie wydrukowano od „1 listopada“.

W Nr. 22 Dziennika Urzędowego Województwa Łódzkiego z dnia 20 czerwca 1921 r. na str. 228 szpalta 2-ga po wierszu 37 zgóry należy dodać:

10. Łódź—Poddebice—Uniejów—Turek.

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ DZIAŁ NIEURZĘDOWY. ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■

Kwesta, urządzona przez Koło Bałuckie Polskiej Macierzy Szkolnej w dniu 5 czerwca r. b. w Bałutach, dała wyniki następujące: zebrano ogółem 31901 mk. 90 fen. i 2 ruble carskie papierowe, rozchód wynosi 3280 mk., osiągnięto więc czystego zysku 28621 mk. 90 fen. i 2 ruble carskie papierowe.

Zarząd.

OGŁOSZENIA

Organizacyjne Walne Zebranie Konsumentów Stow. Spółdzielczego „RZEMIOSŁO“

(dawniej Składnica Klubu Rzemieślniczego w Łodzi)

odbędzie się w czwartek d. 30 czerwca r. b. o godz. 4 po poł. w lokalu Centr. Związku Rzemieślników-Żydów m. Łodzi przy ul. Południowej Nr. 4.

Porządek dzienny:

1. Zagajenie Zebrania i wybór prezydium.
2. Odczytanie zatwierdzonego statutu.
3. Sprawy finansowe i budżet na rok bieżący.
4. Różne wnioski i postanowienia.
5. Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej.

U w a g a: W razie niedojścia do skutku tego zebrania, odbędzie się takowe w drugim terminie tegoż dnia w tymże lokalu o godz. 8 wiecz. i prawomocne będzie bez względu na liczbę przybyłych konsumentów.

Zarząd Centr. Związku Rzemieślników-Żydów m. Łodzi i Okolice
(dawniej Klub Rzemieślniczy w Łodzi).

Na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 16-go grudnia 1920 roku i postanowienia Pp. Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 10-go czerwca r. b.

BANK HANDLOWO-PRZEMYSŁOWY w ŁODZI

Spółka Akcyjna

powiększa kapitał zakładowy do

Mk. 100,000,000.—

przez wypuszczenie 50,000 szt. nowych akcji IV-ej emisji po Mk. 1000.— nominalnej wartości każda na warunkach następujących:

- 1) każda akcja pierwszych trzech emisji daje prawo do nabycia jednej akcji IV-ej emisji;
- 2) cena emisyjna nowych akcji wynosi dla dawnych akcjonariuszów, wykonywujących swoje prawa, Mk. 1150.—, dla nowych akcjonariuszów Mk. 1500.—. Z tej ceny emisyjnej przeznaczają się Mk. 1000.— na kapitał zakładowy, resztę zaś, po potrąceniu kosztów emisji, na kapitał zasobowy;
- 3) akcje IV-ej emisji uczestniczyć będą w dywidendzie od 1-go lipca 1921 roku;
- 4) osoby, pragnące nabyć akcje IV-ej emisji, winny w miejscach poniżej wymienionych wpłacić całkowitą należność **najpóźniej do dnia 22 lipca 1921 r.** Dawni akcjonariusze, życzący sobie skorzystać z prawa wspomnianego w p. 1, winni jednocześnie przedstawić akcje poprzednich emisji do ostemplowania;
- 5) akcje, nierozebrałe przez dawnych akcjonariuszów, przyznane będą nowym deklaratom z zastrzeżeniem repartycji;
- 6) na uiszczony wpłaty wydawane będą świadectwa tymczasowe, które zamienione zostaną na akcje po ich wydrukowaniu.

Zapisy na nowe akcje i wpłaty przyjmują:

Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi

oraz **Bank Handlowo-Przemysłowy w Łodzi, Oddział w Warszawie.**

Dyrekcja

Towarzystwa Kredytowego m. Kalisza

W myśl art. 81 Ustawy zawiadania wierzycielki hipoteczną nieruchomości Nr. 584 w Kaliszu Jadwigę-Marję Modrzejewską, jako niemającą obranego w hipotece prawnego i rzeczowego miejsca zamieszkania, że nieruchomość ta obciążona 2-ma pożyczkami Towarzystwa, na zasadzie art. 78 Ustawy, za zaległe raty będzie sprzedana przez publiczną licytację w Kancelarii Notariusza przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu J. Dzierżbickiego w dniu 21 września 1921 r. o godzinie 11 rano.

Nieruchomość obciążona jest 2-ma pożyczkami Towarzystwa, których w terminie licytacji nieumorzone części wynoszą ogólną sumę mk. 16118 fen. 44, zaległość zaś do zapłaty wraz z karami oprócz kosztów mk. 23234 fen. 93. Wadium do licytacji mk. 26568. Licytacja rozpocznie się od sumy mk. 66420.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne dołączone zostały do księgi hipotecznej nieruchomości tej i mogą być przejrane w Kancelarii Hipotecznej przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu, lub w biurze Dyrekcji. Wadium winno być złożone w gotówiznie lub w listach zastawnych Towarzystwa Kredytowego m. Kalisza z bieżącymi kuponami po cenie nominalnej.

W razie niedojścia do skutku sprzedaży z powodu braku licytantów, druga i ostateczna sprzedaż od zniżonego szacunku odbędzie się bez dalszych nowych zawiadomień w terminie jaki Dyrekcja Towarzystwa oznaczy i w pismach publicznych ogłosi.

Ogłoszenie.

Podaje się do wiadomości, że na Ogólnym Zebraniu Członków Żubardzkiego Tow. Wzajemnego Kredytu, Zawadzka 28 (Bałuty), w dniu 21. VIII. 1920 r. i w dniu 5. IV. 1921 r. zapadła uchwała, nakazująca likwidację tegoż Towarzystwa. Na mocy powyższej uchwały zawiadomiono o tem Radę Spółdzielczą przy Min. Skarbu dnia 2. V. 1921 r., dokonano odnośnego wpisu w rejestrze Handlowym Sądu Okręgowego w Łodzi i pod skutkami prawa, wzywa się:

1. Wierzycieli i wkładców do zgłoszenia swych pretensyj w ciągu 6-ciu miesięcy od daty ogłoszenia.
2. Dłużników do pokrycia swych należności względem Towarzystwa w ciągu 3-ch miesięcy od daty ogłoszenia.

Interesanci zgłaszać się mają w sprawach Żub. Tow. Wz. Kredytu do lokalu tegoż Tow., ul. Zawadzka Nr. 28 (Bałuty), we wtorki i czwartki od godz. 6-ej do 7-ej po południu.

Komisja likwidacyjna Żub. Tow. Wz. Kredytu:

*St. Chodkowski, L. Staśkowski, W. Cerecki,
M. Śliwański, St. Stachnik, W. Kurz, J. Krakus,
St. Franciszkowski.*

BILANS

T-wa Akcyjnego Suke. Lebrechta Millera w Nowym-Rokiciu

po dzień 31 grudnia 1920 r.

AKTYWA.		PASywa.	
Formy do drukowania	Mk. 2,286.—	Kapitał akcyjny	Mk. 1,296,000.—
Przędza	341,325.—	Własne weksle	5,279.04
Maszyny	292,877.80	Weksle akkordowane	16,321.85
Zarekwirowane towary	35,568.—	Niezapłacone procenty	11,794.11
Farby	96,327.—	Przędza cudza	8,925.06
Nieruchomości:		Korespondenci	2,684,844.81
a) grunt	118,800.—		
b) budynki	182,376.14		
Skonfiskowane towary	21.60		
Uprząż	112,595.08		
Towary	49,526.—		
Gotowizna	61,435.08		
Inwentarz w gospodarstwie	40,406.—		
Papiery wartościowe	90,487.85		
Chemikalja	167,430.—		
Rachunek strat i zysków:			
a) straty od 1914 do 1919 roku			
włącznie	226,489.18		
b) strata w roku 1920-ym	2,205,214.14		
	<u>Mk. 4,023,164.87</u>		<u>Mk. 4,023,164.87</u>

Rachunek strat i zysków

po dzień 31-go grudnia 1921 roku.

DEBET.		KREDYT.	
Straty za poprzednie lata, mianowicie od 1914 do 1919 roku włącznie	Mk. 226,489.18	Zysk na różnych rachunkach	Mk. 2,537,792.08
Straty w roku operacyjnym 1920-ym na różnych rachunkach	260,349.58	Rachunek bilansu	2,431,703.32
Amortyzacja	42,395.64		
Różnica w kursie	4,440,261.—		
	<u>Mk. 4,969,495.40</u>		<u>Mk. 4,969,495.40</u>

Zarząd:

Podpisali: *Ludwik Hausmann* i *Hugon Miller*

Buchalter: Podpisał *Fr. Libisz*

Niżej podpisana Komisja Rewizyjna sprawdziła powyższy bilans i znalazła go zgodnym z księgami i remanentami Towarzystwa.

Nowe-Rokicie, dnia 30 kwietnia 1921 r.

Komisja Rewizyjna:

Podpisali: *Wilhelm Muller*, *Ottom Braeunig* i z upoważnienia pana *Ludwika Mullera Ignacy-Janusz Weiss*.

Stan rachunków Banku Handlowo-Przemysłowego w Łodzi

po dzień 31-go maja 1921 roku.

STAN CZYNNY.

Gotowizna w kasie	Mk.	32,602,651.43
Gotowizna w Polskiej Krajowej Kasi Pożyczkowej	„	19,820,329.90
Dewizy i pieniądze zagraniczne	„	6,353,053.—
Papiery procentowe własne	„	23,462,430.80
Skup weksli	„	180,523,758.40
Dokumenty do inkasa	„	9,676,734.—
Pożyczki pod zastaw papierów procentowych	„	14,993,359.90
Korespondenci „Loro“	„	86,657,346.22
Korespondenci „Nostro“	„	15,924,205.—
Rachunek z Oddziałem w Warszawie	„	4,546,124.38
Koszty handlowe	„	6,511,303.65
Sumy przechodnie	„	5,049,500.—
	Mk.	406,120,796.68

STAN BIERNY.

Kapitał zakładowy	Mk.	50,000,000.—
Fundusze rezerwowe	„	1,220,422.75
Wkłady	„	216,462,254.49
Kasa przezorności pracujących	„	394,533.60
Korespondenci „Loro“	„	19,938,407.39
Korespondenci „Nostro“	„	18,046,340.98
Redyskonto	„	35,262,397.—
Podatki skarbowe	„	36,140.80
Rachunek z Oddziałem w Warszawie	„	6,456,229.35
Polecenia Korespondentów	„	8,533,588.90
Wierzyciele za inkaso	„	12,190,257.—
Niepodniesiona dywidenda	„	94,350.—
Procenty i prowizje	„	25,577,914.12
Sumy przechodnie	„	11,907,960.30
	Mk.	406,120,796.68

O G Ł O S Z E N I A D R O B N E

Anditówna Regina zagubiła legitymację nauczycielską, wydaną przez Inspektora w Łodzi. Legitymację unieważnia się.

Andrzejewski Edmund zagubił paszport niemiecki i kartę bezterminowego urlopu.

Bechtold Amalja zagubiła paszport okup.

Borkowski Edmund Teodor zagubił paszport niemiecki.

Biernacki Ludwik zagubił tymczasowe świadectwo na 50% krótkotermin. pożyczkę państw. Nr. 2000357 na 1000 mk., wydane dnia 23/VII 1920 r. przez Urząd poczt.-teleg. w Głównie. Świadectwo unieważnia się.

Burchard Konrad zagubił książeczkę odroczenia i papiery szoferskie.

Białek Marcin zagubił kartę zwolnienia.

Bajgelman Mordka zagubił paszport zagraniczny.

Dengel Otto zagubił paszport niemiecki.

Doroszewski Antoni, syn Szczepana, zagubił kartę bezterminowego urlopu, wydaną przez P. K. U. Konin.

Dobrzyński Abram zagubił patent II-jej kategorii na handel towarami bawełnianymi. Patent unieważnia się.

Djament Aron zagubił zezwolenie na wyrób pończoch.

Ejchorst Karol zagubił dowód osobisty.

Epstajn Izrael zagubił paszport zagraniczny.

Epstajn Izrael zagubił kartę powołania, dowód osobisty i patent III-jej kategorii na handel owocami. Dokumenty unieważnia się.

Fryc Reinhold zagubił kartę powołania.

Feiner Szmul zagubił kartę powołania.

Frontczak Aleksy zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Fridman Chil zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Finksztajn Moter zagubił paszport niemiecki.

Firus Alfons zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Fajbusiewicz Elamelech zagubił kartę powołania.

Goldber Chaim z Ozorkowa zagubił paszport polski.

Gajdziński Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Gołębiowski Marceł zagubił kartę bezterminow. urlopu.

Goldberg Lajzer zagubił paszport niemiecki, kartę powołania i pokwitowanie za akt ślubny.

Grunwald Ferdynand zagubił kartę powołania.

Gebauer Alfons zagubił książeczkę odroczenia.

Gołębiowski Edward zagubił legitymację kooperatywy Związku Ekonomicznego Pracowników Państwowych. Legitymację unieważnia się.

Gutman Dawid zagubił kartę zwolnienia wydaną przez P. K. U. w Piotrkowie i metrykę urodzenia z 1902 r.

Gilbartowicz Nelken zagubił patent III-jej kategorii na tkalnię ręczną.

Gombiński Abram Mendel zagubił paszport austriacki.

Goliński Władysław zagubił poświadczenie demobilizac.

Ginter Chaim Dawid zagubił paszport niemiecki, paszport rosyjski, kartę odroczenia i patent podróży, wydany na imię I. Ginter. Dokumenty unieważnia się.

Glick Mieczysław zagubił kartę powołania.

Gutkind Chil Abram zagubił tymczasowe zaświadczenie demobilizacyjne.

Grohnk Tewel zagubił kartę powołania.

Glicenstajn M. zagubił koncesję na sprzedaż wyrobów tytoniowych.

Hangendorf Dawid zagubił paszport polski.

Haniela Wolf zagubił paszport polski.

Handke Józef zagubił kartę powołania.

Himanowicz Ichok Majer zagubił kartę powołania.

Haberman Michał zagubił paszport niemiecki.

Jarniewski Henochim zagubił kartę powołania.

Janszak Juljana zagubiła dowód osobisty.

Kun Benjamin zagubił kartę powołania.

Krzestanek Stefan zagubił kartę powołania i paszport polski.

Kolski Alfred zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Kapelusznik Maksymilian zagubił kartę powołania.

Królikowski Stanisław zagubił kartę powołania.

Kaczmarek Marjanna zagubiła dowód osobisty.

Kłaja Sala zagubiła kwit na patent na handel damską garderobą. Kwit unieważnia się.

Kowalski Stefan zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Karpelowicz Izak zagubił legitymację nauczycielską wydaną przez Inspektora w Łodzi. Legitymację unieważnia się.

Lubiński Bronisław zagubił kartę bezterminowego urlopu i świadectwo na prawo jazdy szoferskiej. Świadectwo unieważnia się.

Lange Edmund zagubił paszport polski.

Liss Cirel zagubił paszport zagraniczny.

Lange Eugeniusz zagubił kartę demobilizacyjną.

Landau Moszek zagubił kartę powołania.

Lubichyński Juda zagubił paszport polski.

Litewka Icek zagubił kartę powołania.

Lubochińska Gucia zagubiła paszport niemiecki.

Litmanowicz Abram zagubił paszport niemiecki, kartę powołania i patent na imię Ch. Łęczycy.

Lange Adam zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Majerczyk Aron Szlama zagubił kartę powołania.

Milich Fiszal zagubił kartę powołania.

Marciński Bolesław zagubił kartę bezterminow. urlopu.

Muznerowska Zofja zagubiła legitymację nauczycielską, wydaną przez inspektora w Łodzi. Legitymację unieważnia się.

Nippe Alfred zagubił dowód osobisty i książeczkę zwolnienia.

Nowak Jan zagubił kartę powołania i paszport polski.

Nelken Juljan zagubił patent II-iej kategorii na imię Nelken i Sternfeld, paszport polski i kartę powołania, wydane w Słupcy. Dokumenty unieważnia się.

Otocki Nikodem zagubił kartę demobilizacyjną.

Olszewski Władysław zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Płoszaj Stanisław zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Perliński Władysław zagubił kartę powołania.

Prymke Adolf zagubił kartę powołania i paszport niemiecki.

Pol Leopold zagubił kartę powołania.

Ryman Jan zagubił paszport polski.

Raszyg Ida zagubiła paszport polski.

Roszewski Michał zagubił paszport polski.

Radziejewski Moryc zagubił kartę powołania i wykaz osobisty.

Siekiel-Zdzienicka Zofja zagub. paszport polski wyd. w Kole.

Stankiewicz Stanisław zagubił patent na handel starem obuwiem wydany w Łęczycy. Patent unieważnia się.

Smugo Władysław zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Stefański Walerjan zagubił kartę powołania.

Szlecht Rudolf zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Szyper Jozek zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Stasiak Marjan zagubił paszport polski i kartę powołania.

Sparbel Moszek zagubił paszport polski, kartę powołania i metrykę urodzenia z 1891 r.

Szatan Ides zagubił paszport niemiecki.

Szejnicht Dawid Lejb zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Sknarczyński Adam zagubił paszport, wydany przez polski konsulat w Tyflisie.

Strykowski Pinkus zagubił paszport niemiecki.

Szleser Szmul zagubił patent II-iej kategorii na manufakturę i galanterję.

Sieradzki Stanisław zagubił kartę powołania.

Tarłowska Izabella zagubiła legitymację służbową, wydaną przez Inspekcję szkolną w Łodzi.

Teper Roza zagubiła paszport polski.

Tokarczyk Ludwik zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Trzeciak Antoni zagubił kartę powołania.

Tamborski Zygmunt zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Troma Jankiel zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Tatarek Józef zagubił książeczkę odroczenia.

Wakszok Abram, mieszkaniec miasta Słupcy, zagubił tymczasowy dowód osobisty, wydany przez tutejszy Magistrat w dniu 3 sierpnia 1920 r. za Nr. 1017.

Wójt Gminy Dąbrowa Widawska, powiatu Łaskiego, zagubił pieczęć urzędową.

Walisiak Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu i legitymację wojskową.

Watorówski Władysław zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Wegmajster Icek Wolf zagubił kartę powołania i paszport niemiecki.

Zalcman Jankiel, zamieszkały w Radomiu, zagubił paszport polski i weksel. Wystawca N. Zalcman. Płatny dnia 2 lipca 1921 r., na sumę 15,000 marek, tyro J. Zalcman. Weksel unieważnia się.

Zagubiono koncesję na detaliczną sprzedaż wyrobów tytoniowych na 1921 r., wydaną przez Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych w Kaliszu, dnia 10 lutego 1921 r., za Nr. 79/326, na imię Władysława Piaseckiego.

Zelcer Jozek zagubił paszport polski.

Zemann Marja zagubiła paszport czecho-słowacki.

Zbiegł z domu 16-letni uczeń Gimnazjum Starkiewiczza w Łodzi, Stanisław Raszke.

Uprasza się poster. Pol., Urz. Gminne oraz osoby, któreby wiedziały o miejscu pobytu zbiega, o zawiadomienie rodziców, Łódź, ulica Św. Jerzego Nr. 22, m. 8.

Zaginął dowód osobisty wydany w dniu 28/X. 1919 roku, za Nr. 613, jak również legitymację na prawo posiadania fuzji i prawo polowania w roku 1921, wydane Franciszkowi Tomaszewskiemu, mieszkańcowi gminy Wilczogóra, powiatu Słuckiego.

Arenstajn Sara zagubiła paszport, wydany w Kaliszu, oraz różne dokumenty i 3000 mk.

Andryszczak Józef zagubił książeczkę inwalidzką.

Andrzejczak Marjan zagubił kartę powołania.

Duda Waclaw zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Fuks Zelmą zagubiła patent.

Frajman Icek zamieszkały przy ul. Zgierskiej 74, zagubił zezwolenie tkackie, wydane przez Wojew. Łódzkie Depart. Przem.

Grochowina Aleksy zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Guterman Szlama zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Górecki Józef zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Honig Estera Hawa zagubiła paszport, wydany przez okupantów.

Hermelin Felicja zagubiła paszport polski.

Hendlisz Jakób zagubił paszport polski.

Herszkowicz Moszek zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Iżbicki Józef zagubił paszport niemiecki.

Iżbicka Jochart zagubiła dowód osobisty tymczasowy.

Jerozolimski Henoch zagubił portfel zawierający 2500 mk. oraz kartę powołania r. 1896 wyd. w Łodzi.

Janas Feliks zagubił kartę powołania.

Krusche Ida zagubiła paszport niemiecki, wydany we wsi Nowe Rokicie, gmiaa Brus.

Kaczmarczyk Grzegorz zagubił legitymację policyjną.

Kutnowski Moszek zagubił kartę rejestracyjną.

Kuźnik Stanisław zagubił 2 karty powołania.

Mostowiczówna Nadzia zagubiła paszport niemiecki.

Marciniak Stefan zagubił kartę zwolnienia z W. P.

Małecki Władysław zagubił kartę powołania.

Michałkiewicz Michał zagubił kartę bezterminowego urlopu.

Majzner Herman zagubił paszport okupacyjny, wydany w Łodzi, legitymację urzędniczą, wydaną przez Komisję włókienniczą P. U. Z. A. P. P. Nr. 7, świadectwa Pożyczki Państwowej po 1000 mk.—razem 3000 mk., Nr. 1740⁹, 17410, 17411. Dok. unieważn. się.

Piotrkowska Sara zagubiła paszport, wydany przez okupantów

Rotenbach Luzer Majer zagubił kartę powołania rocz. 1892 i różne dokumenty.

Rotbard Dawid zagubił kartę rejestracyjną.

Rubin Chaim zagubił paszport niemiecki.

Szulc Rudolf zagubił kartę powołania rocz. 1895, paszport oraz świadectwo Poż. Państw. krótkoterm. Nr. 342920 i długoterminową Nr. 52991 z dnia 26-6 1920 r.

Starkman Benjamin zagubił paszport i metrykę urodzenia.

Sanger Aja Lajb zagubił paszport zagraniczny.

Stefański Ignacy zamieszkały w Domin. Bruss, zagubił dowody osobiste i pozwolenie na broń myśliwską.

Warnbaum Wincenty zamieszkały w Kleczewie pow. Słupce, zagubił kartę powołania r. 1894.

Waldman Ruchla Lea zagubiła paszport polski.

Weltfrajd Moszek Aron zagubił dowód osobisty, wydany w Szydłowcu, oraz książeczkę odroczenia wyd. przez P. K. U. w Łodzi.

Warnbaum Dawid zamieszkały w Kleczewie pow. Słupce, zagubił kartę powołania r. 1890.

Ziątek Stefania zamieszkała we wsi Budziszlaw-Nowy, zagubiła paszport wydany przez Urząd Gminny Budziszlaw.

Zagubiono w dniu 7 b. m. o godz. 11 w nocy na dworcu kolejowym kaliskim portfel, zawierający marek niem. 400 oraz różne dokumenty a między nimi dowód osobisty, wydany przez Konsula Polskiego w Boguminie na imię Gerszona Kercnera. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot dokumentów za sowitym wynagrodzeniem. Kercner—Grand Hotel.

Zarębski Jan zagubił kartę bezterminowego urlopu, legitymację krzyża walecznych i oznakę za Szczypiorno.

Zięba Bolesław zamieszkały we wsi Ciechmiany gm. Chełmno, zagubił kartę powołania.

Redakcję zakończono: 21-go czerwca 1921 roku.